

Efter trettioårig exil

har likalönsprincipen återkommit till den svenska folkskolan och dess lärarinnor, som sedan 1906 — då den under hela 1800-talet tillämpade principen "lika lön för lika arbete" under starka protester från kvinnohåll övergavs — oavslått kämpat för vad de ansett vara den enda rättvisa och rättfärdiga löneprincipens re-entré. Lördagen den 29 maj ägde denna rum. Vid gemensam votering i kamrarna vann likalönsprincipen riksdagens erkännande definitivt, en övertygande seger med 206 röster mot 133.

Som i föregående nummer meddelades slutade den stora lärarlönedebatten tio dagar tidigare i oklarhet och skiljaktiga kammarbeslut. I alla väsentliga punkter beslutade första kammaren stick i stäv mot medkammaren. Likalönsprincipen, antagen i andra kammaren med 61 rösters övervikt, föll i första kammaren igenom med — 1 röst. I det sammanjämningsförslag, som några dagar senare framlades av statsutskottet, föreslogs emellertid på grundval av den majoritet likalönen erhållit i andra kammaren, att första kammaren skulle biträda medkammarens beslut häruti, medan andra kammaren uppfordrades att jämkas på sin uppfattning om lönegradsplaceringarna — i förstakammarriktning — därhän, att kammaren som tillägg till sitt beslut i enlighet med den Kungl. propositionen antog en bestämmelse om att lärare, som den 1 juli 1940 åt-njuter avlöning enligt lönegrad B 15, resp. B 7, skulle fr. o. m. nämnda dag uppflyttas till lönegrad B 16 resp. B 8 i samband varmed ordinarie lärare skulle åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36½ veckor årligen. Detta sammanjämningsförslag, vilket godkändes av första kammaren, förkastades emellertid av den andra, med den motiveringen från regeringsbanken, att andrakammarbeslutet den 19 maj inneburit det kostnadsmaximum, som de olika partierna kunnat samlas ikring. Det var med ledsnad man såg detta sammanjämningsförslag, som innebar en bättre lönegradsplacering av kåren i dess helhet, falla. Ärendet återförvisades härmed till statsutskottet, som fredagen den 28 maj framlade proposition om gemensam votering. De, som i pressen spått, att första kammaren i känsla av sårad prestige och andrakammar- "övervåld" skulle avslå voteringsförslaget, hade

lyckligtvis spekulerat fel. Den konstitutionelle experten professor Reuterskiöld var ensam protestant mot den gemensamma omröstningen, dock inte "så bakom", som han själv uttryckte sig, att han begärde votering om voteringsförslaget. Detta blev också sedan hastigt och lustigt godkänt av kammaren. Den 29 maj slutligen ägde den gemensamma voteringen rum. Med 197 röster mot 149 beslöts lönedifferentiering efter lästid, som regeringen föreslagit. Här efter voterades om likalönsprincipen, vilken — som nämnt — med 206 röster mot 133 vann riksdagens bifall. Anmärkningsvärd och glädjande var röstövertikten (70 mot 63) till likalönens förmån i första kammaren, som ju tio dagar tidigare gått principen emot. Slutligen voterades om småskollärarinnorna, varvid den verkligt glada överraskningen uppenbarade sig. Med 173 röster mot 166 godkändes nämligen första kammarens beslut om att ordinarie småskollärarinna från 1 juli 1942 skall hänföras till lönegrad B 9 och åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor motsvarande den för folkskolans övriga lärare föreslagna.

Löneregleringen är alltså beslutad och 1 januari 1938 träder den i kraft. Lärarna är därmed, vad de långt om länge strävat efter, inplacerade i det statliga lönesystemet. Den differentiering av lönen efter lästid, som beslutet innebär, är naturligtvis en besvikelse för landsbygdens lärare, såväl manliga som kvinnliga. De få emellertid hoppas på och lita till ecklesiastikministerns deklaration i riksdagsdebatten, då från motståndare till den gemensamma voteringen framhölls, att i och med en dylik votering den av utskottet förordade riksdagsskrivelsen med begäran om utredning och förslag till allmänt förlängd tjänstgöringstid, bortfaller: "Må vara att skrivelseförslaget bortfaller, regeringen faller dock inte bort och det intresse den deklarerat för en utredning härom står fast". Risker är att utredningskvarten maler för långsamt, men då kommer nog lärarna samt och synnerligen att göra sig påmint. Arbetet för en enhetlig lönegradsplacering är ju en för manliga och kvinnliga lärare gemensam angelägenhet, som bör kunna skötas i samarbete.

Regeringens förslag har haft en "inneboende

LÄRARINNEFÖRBUNDET

organ för Sveriges Folkskolläraryrkesförbund,
utkommer varje onsdag.

Ansvarig utgivare:

Frida Härner.

Redaktör:

Ulla Alm.

Redaktionssekreterare:

Alice Bergquist.

Redaktion och expedition:

Fredsgatan 10,
telefon 20 80 07.
Öppen kl. 14—17
alla vardagar, ut-
om lördag.

Ulla Alms mottagningstid:
fredagar kl. 15—17.

Alice Bergquists mottagningstid:
måndagar kl. 15—17.

kraft," menade herr Engberg i debatten kring lärarlönerna. Bidragit här till har väl inte minst den inneboende styrka som likalönsprincipen besitter i och för sig. Dess logiska rätlinjighet passar gott samman med allt vad rationellt, stilrent, i bästa bemärkelse funkis är i den nya tiden. Ja, "tiden är sannerligen mogen", som ecklesiastikministern framhöll i sitt stora riksdagstal när frågan om likalön berördes. För den oräddhet, vidsyn och varmhjärtanhet, med vilken såväl ecklesiastikministern som finansministern gjort sig till vapendragare för en rättvis "likalön" vill till slut folkskollärarinnorna, som veta sig ha hela den organiserade kvinnovärldens opinion bakom sig, betyga sin stora tacksamhet.

Centralstyrelsevalet.

En representant för övre Norrland i
Centralstyrelsen.

Våra nordligaste kretsar, som var för sig omfattar stora områden — åtskilligt av Sveriges land ligger dock norr om Östersund — skulle genom en representant i Centralstyrelsen komma närmare den centrala ledningen och känna större samhörighet med S. F. Med säkerhet skulle en åtgärd som denna främja arbetet inom hela vårt förbund.

En synnerligen god, med norrländska förhållanden väl förtrogen representant, skulle vi få i fröken Signe Littiäinen, Haparanda.

Fröken Littiäinen är född i Haparanda 1892, har avlagt småskollärarinneexamen i Haparanda 1910 och folkskollärarinneexamen i Umeå 1914; tjänstgjort i Nerdertorneå, Övertorneå och Porjus folkskolor och sedan 1924 vid Haparanda folkskolor; är lärarkårens representant i folkskolestyrelsen; har deltagit i fortbildnings- och sociala kurser av olika slag; företagit studieresor i Norge, Danmark, Tyskland och Frankrike; deltagit i 1936 års kurs vid Nordiska folkhögskolan i Genève; är ordf. i Haparandakretsen av S. F., vars bildande fröken Littiäinen tagit initiativ till.

Låt oss vid årets ombudsmöte, då vi går till centralstyrelseval, rösta på fröken Signe Littiäinen, Haparanda!

Elisabet Ahlstrand-Nyberg, ordf. i Luleåkretsen. Margareta Bäärnhielm, ordf. i Västerbottens norra länskrets. Agnes Ekmark, ordf. i Kalixkretsen. Emma Engblom, ordf. i Piteåkretsen. Martha Eriksson, ordf. i Hälsingekretsen. Sigröd Grape, sekr. i Haparandakretsen. Elin

Program för S. F:s ombudsmöte

i Stockholm den 17—18 juni på Stallmästaregården.

Torsdagen den 17 juni:

Kl. 10—13,30 Förhandlingar
Kl. 13,30—15 Lunch
Kl. 15—18 Förhandlingar

Fredagen den 18 juni:

Kl. 9,30—13,30 Förhandlingar
Kl. 13,30—15 Lunch
Kl. 15—18 Förhandlingar

Ärenden:

Mötet öppnas.

Val av mötesfunktionärer.

Tillsättande av valberedning.

Tillsättande av beredningsutskott.

Lönefrågan. Inledare Hedvig Norgren.

Lön och familjeförsörjning. Inledare prof. Gunnar Myrdal. Diskussion.

Styrelsens och revisorernas berättelser.

Beslut om ansvarsfrihet.

Förslag om ändring av stadgarna § 4 mom. e. Motion av Stockholmskretsen.

De kvinnliga lärarnas insats i det sociala, kommunala och politiska arbetet. Diskussion.

Val:

- av 4 ledamöter och en suppleant i centralstyrelsen,
- av förbundets ordförande,
- av två revisorer och 2 revisors-suppleanter,
- av S. F:s representanter i samarbetskommittéer.

1938 års ombudsmöte. a) Beslut om antal ombud. b) Fastställande av tid och plats för mötet. Inledare Ruth Olsson. Fastställande av stat för 1938.

Redogörelse för kretsarnas uttalande i de av centralstyrelsen utsända ärendena. Vid ombudsmötet väckta frågor (event.). Ombudsmötets avslutning.